

D E C I Z I E

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Sergiu Cujba,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ina Rudeacov
împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și
Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești,
împotriva deciziei din 03 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La data de 22 mai 2018, Ina Rudeacov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și
Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii a indicat că căsătoria părților a fost desfăcută la data de
24 martie 2017. Din căsătoria dată au un copil minor, fiica XXXXX, născută la
XXXXX, care se află la întreținerea mamei, Ina Rudeacov.

A relatat că după emiterea hotărârii de desfacere a căsătoriei pârâtul Sergiu
Cujba a manifestat atitudine neglijentă și indiferentă față de creșterea și educarea
copilului minor.

Reclamanta a învederat că prin hotărârea din 17 mai 2017 a Judecătoriei
Drochia, sediul Central s-a dispus încasarea pensiei pentru întreținerea copilului
minor în cuantum de 900 de lei/ lunar, până la atingerea majoratului copilului
minor.

A menționat că unul din motivele care au stat nemijlocit la destrămarea
familiei a fost instabilitatea emoțională-psihologică a pârâtului și momentele de
violență aplicate asupra sa în situațiile de criză, care respectiv, nu pot fi acceptate
având în vedere siguranța familiei și nemijlocit al copilului.

De altfel, a indicat, cu referire la faptul violenței în familie, că pârâtul a fost
documentat de mai multe ori și a fost recunoscut vinovat prin hotărârea din 28
februarie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central.

Reclamanta Ina Rudeacov a solicitat decăderea din drepturile părintești a lui
Sergiu Cujba față de copilul minor XXXXX, născută la XXXXX.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Central s-a respins acțiunea înaintată de Ina Rudeacov împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesorii Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești, ca fiind neîntemeiată.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 28 decembrie 2019, Ina Rudeacov a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 03 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Ina Rudeacov; s-a casat integral hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Central și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ina Rudeacov împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești; s-a decăzut Sergiu Cujba din drepturile părintești față de copilul minor XXXXX, născută la XXXXX.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, prin prisma art. 67, 68 Codul familiei, a considerat hotărârea primei instanțe ca neîntemeiată, emisă ca rezultat a aprecierii eronate a cumulului de probe prezente la actele cauzei și cu aplicarea și interpretarea greșită a normelor de drept material.

Colegiul a specificat că decăderea din drepturile părintești este sancțiunea prin efectul căreia părintele ce își exercită drepturile sau își îndeplinește obligațiile părintești contrar intereselor copilului, își pierde aceste drepturi. Decăderea din drepturile părintești constituie o măsură ce poate fi luată numai în interesele minorului și urmărește protejarea acestor interese.

Dar, în același timp, decăderea din drepturile părintești nu are însă, ca efect, stingerea drepturilor copilului față de părintele său și, în consecință, această sancționare nu produce nici stingerea obligațiilor părintelui, corelative acelor drepturi.

Astfel, decăderea din drepturile părintești nu scutește pe părinte de îndatorirea de a acorda întreținere copilului, îndatorire ce se justifică în ideea că o asemenea obligație poate exista în temeiul raporturilor de rudenie dintre părintele decăzut din drepturile părintești și copilul său minor, care rămân neschimbate și după încetarea ocrotirii părintești, întrucât minorul are nevoie și în continuare de îndeplinirea acestei obligații a cărei executare nu produce și nu are nici un drept corelativ (reciproc) față de copil.

Colegiul a remarcat faptul că este adevărat că sancțiunea decăderii din drepturi părintești, reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură din dreptul familiei.

Totodată, eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești include acțiunile sau inacțiunile sistematice ale părinților care pun în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, primejduiesc învățătura și instruirea copilului.

Așadar, instanța de apel a învederat că ori de câte ori părinții (sau unul dintre ei) exercită ocrotirea părintească într-un mod contrar intereselor minorului, periclitând (primejduind) prin acesta dezvoltarea fizică, morală și intelectuală a copilului, ei riscă să-și piardă drepturile părintești pe cale judecătorească.

Colegiul a reținut faptul că Cujba Sergiu este cunoscut ca o persoană agresivă, care duce un mod de viață amoral, iar acțiunile sale de violență asupra mamei

copilului, Ina Rudeacov, se reflectă și asupra copilului minor XXXXX, fapt care se confirmă și prin examenul psihologic din 27 decembrie 2018.

În acest sens, instanța de apel a respins argumentul intimatului care indică asupra faptului că acțiunile de violență au fost aplicate doar asupra fostei sale soții și nu asupra copilului minor. De altfel, recunoașterea demnității inerente a tuturor membrilor familiei și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii atât în interiorul familiei cât și în lume.

De asemenea, Colegiul a menționat că violența umană constituie o temă dureroasă a prezentului, întrucât există peste tot în lume și în toate domeniile vieții sociale și individuale, iar analizele caracterului violenței indică că acest fenomen se manifestă la nivel global, cunoscut drept o extindere îngrijorătoare pentru Republica Moldova. Astfel, deși violența domestică a fost considerată multă vreme un fenomen normal și ascuns în societatea „tradițională”, studiile petrecute în acest domeniu au demonstrat că abuzul asupra femeii se răsfârâge în mod direct, dacă nu fizic, atunci psihologic, asupra dezvoltării normale a copilului ce se află în preajmă, fiind martor la suferințele trăite de mama sa.

În violența domestică victima se află aproape tot timpul în preajma agresorului și fără apărare, deoarece familia (sau fosta familie) este privită ca un teren al „vieții private” și deseori femeia suportă sau mai bine zis este nevoită să suporte umilirea și violența din cauza neimplicării societății și a autorităților în așa numitele „probleme ale altora”. Astfel, instanța a menționat că nu se poate spune că femeia rămâne într-o relație violentă independent de copiii săi sau părinții săi, pe motiv că agresiunea fizică sau psihică ar fi îndreptată (iluzoriu) doar împotriva ei, or, tocmai datorită iluziei ca este singură copiii suferă la fel.

Mai mult, instanța a reținut că numeroase studii au relevat faptul că nu separarea părinților sau divorțul în sine determină tulburări în dezvoltarea copilului, cât mai ales conflictele care se asociază cu această separare. În așa mod, numai separarea integrală a femeie și a copilului de agresor, ar putea benefic acționa asupra stării psihice și fizice a acestora. De altfel, e de reținut că violența psihologică/psihică (include violența emoțională și cea verbală): insulte, jigniri (referitoare la aspectul fizic, la capacitățile intelectuale sau la îndeplinirea responsabilităților pe care le are victima în cadrul familiei), amenințări, intimidare, șantaj emoțional, inducerea fricii, presiune continuă, teroare, privare de alimente sau de somn, discreditare în fața celorlalți. Denumită și „abuz emoțional”, violența psihologică este folosită pentru a manipula și controla; efectul este cumulativ în timp, cu consecințe grave pe termen lung pentru victimă.

Or, consecințele și efectele violenței împotriva femeilor au numeroase efecte negative, grave, atât pe termen lung cât și pe termen scurt, directe (asupra victimei) și indirecte (asupra persoanelor care asistă la actele de violență).

În cazul din speță, nu se poate zice că copilul a fost izolat de starea sufletească a mamei sale care era cu semne fizice de acțiuni violente, sau cu stări psiho-emoționale instabile, din motivul abuzării din partea fostului soț. Or, examenul psihologic al copilului minor XXXXX a indicat asupra faptului că acțiunile de violență a tatălui asupra mamei au un efect negativ asupra stării

Prin urmare, probele anexate la materialele dosarului confirmă faptul că Cujba Sergiu are un comportament agresiv cu membri familiei sale, în același timp, nu-și îndeplinește obligațiunile de părinte prin neacordarea susținerii materiale obligatorii, fapt confirmat prin actele executorului judecătoresc

Astfel, reușind din circumstanțele cauzei, Colegiul a conchis că Sergiu Cujba se eschivează cu rea-voință de la exercitarea obligațiilor părintești, încălcând flagrant dreptul copilului minor de a avea o familie și un trai decent.

Totodată, Colegiul a reținut că conform Avizului suplimentar cu privire la posibilitatea decăderii din drepturile părintești a lui Sergiu Cujba față de minora XXXXX, născută la XXXXX, Direcția Asistență Socială și Protecția Drepturilor copilului Drochia, la data de 20 august 2019 a considerat oportună decăderea din drepturile părintești a lui Sergiu Cujba față de copilul minor XXXXX.

La 24 decembrie 2019, Sergiu Cujba a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a solicitat casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat și a încălcat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, a interpretat eronat legea precum și probele prezentate, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 03 septembrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 29 octombrie 2019 (f.d. 205, Vol. I), care a fost recepționată de recurent la data de 15 noiembrie 2019.

Astfel, recursul declarat la 24 decembrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data de 10 martie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-675/2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 14, Vol. II).

Intimata Ina Rudeacov a recepționat copia recursului la data de 13 martie 2020 (f.d. 16, Vol. II) și la 24 martie 2020 a depus referință, prin care a solicitat respingerea acesteia cu menținerea deciziei instanței de apel (f.d. 17-26, Vol. II).

Prin încheierea din 27 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Sergiu Cujba a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu

suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimata au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Sergiu Cujba cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurentul nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că înaintând acțiune în instanță împotriva lui Sergiu Cujba, Ina Rudeacov a solicitat decăderea din drepturile părintești a lui Sergiu Cujba față de copilul minor XXXXX, născută la XXXXX.

Fiind investită cu examinarea prezentei spețe, prima instanță prin hotărârea din 20 decembrie 2018 a respins acțiunea înaintată de Ina Rudeacov împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesorii Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești, ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Bălți prin decizia din 03 septembrie 2019 a admis apelul declarat de Ina Rudeacov; a casat integral hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ina Rudeacov împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești și l-a decăzut pe Sergiu Cujba din drepturile părintești față de copilul minor XXXXX, născută la XXXXX.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția

instanței de apel este neîntemeiată, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrară a litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, Colegiul reține că căsătoria dintre Sergiu Cujba și Ina Rudeacov a fost desfăcută la data de 24 martie 2017, însă, în timpul căsătoriei la 31 decembrie 2017 s-a născut copilul minor XXXXX, care se află la întreținerea mamei, Ina Rudeacov.

Tot actele cauzei denotă că prin hotărârea din 17 mai 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Central s-a dispus încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în cuantum de 900 de lei/ lunar, până la atingerea majoratului copilului minor.

Conform argumentelor reclamantei/ intimate unul din motivele care au stat nemijlocit la destrămarea familiei a fost instabilitatea emoțională-psihologică a pârâtului/ recurent și momentele de violență aplicate asupra sa în situațiile de criză, care respectiv, nu au putu fi acceptate având în vedere siguranța familiei și nemijlocit al copilului.

De altfel, se reține că prin ordonanța procurorului Procuraturii raionului Drochia, V. Robu din 06 ianuarie 2016 s-a suspendat condiționat urmărirea penală pe cauza penală în baza art. 201/1 alin. (1) Cod Penal în privința învinutului Sergiu Cujba, iar prin ordonanța procurorului Procuraturii raionului Drochia din 09 ianuarie 2017 s-a liberat de răspundere penală învinutul Sergiu Cujba pe cauza penală în baza art. 201/1 alin. (1) Cod Penal.

Conform Avizului concluzie cu privire la stabilirea graficului de vizită și comunicare a tatălui cu copilul din 27 aprilie 2018 s-a permis tatălui Sergiu Cujbă să viziteze copilul în zilele de sâmbătă și duminică, între orele 10:00-18:00.

Prin încheierea din 25 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central s-a admis parțial cererea privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victima violenței în familie Ina Rudeacov și a fiicei minore XXXXX împotriva acțiunilor agresorului Sergiu Cujba.

În temeiul încheierii supra nominalizate s-a eliberat ordonanța de protecție în favoarea victimei Ina Rudeacov pe un termen de 30 zile, începând cu ziua aducerii la cunoștință a ordonanței de protecție agresorului Sergiu Cujba. S-a încasat de la Sergiu Cujba în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 100 de lei.

Conform Ordonanței de protecție din 25 octombrie 2018 s-a obligat agresorul Sergiu Cujba de a sta departe de Ina Rudeacov, de a nu intra în domiciliul victimei situat pe adresa or. Drochia, str. XXXXX, de a nu contacta victima direct sau prin intermediul altor persoane, obligarea, până la soluționarea cazului de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima, stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori, obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, la centrul de Asistență și Consiliere pentru agresorii familiei cu sediul în or. Drochia, str. XXXXX, bl. B.

De altfel, conform caracteristicii eliberate de către Inspectoratul de Poliție Drochia, pe numele cet. Cujba Sergiu, s-a indicat că acesta duce un mod de viață și condiții nesatisfăcător. În relațiile cu vecinii precum și alți subiecți este incorect. De nenumărate ori în adresa IP Drochia au parvenit plângeri din partea fostei soții Rudeacov Ina, precum că Cujba Sergiu aplică forța fizică, cazurile fiind documentate, pentru siguranța victimei, în privința lui Cujba Sergiu au fost emise ordine de restricții și ordonanță de protecție, în toate cazurile sus indicate a avut de suferit și fiica minoră XXXXX.

Totodată, s-a menționat că în IP Drochia, Sergiu Cujba se află la evidență ca agresor familiar, a avut nenumărate încălcări de ordine publică, nu este angajat în câmpul muncii, face abuz de băuturi alcoolice (f.d. 118).

La rândul său, conform examenului psihologic din 27 decembrie 2018 a copilului minor XXXXX s-a constatat XXXXX.

De asemenea, conform examenului psihologic din 17 ianuarie 2019 pe numele Inei Rudeacov s-a constatat că aceasta prezintă XXXXX (f.d. 122)

Conform rechizitorului întocmit pe cauza penală de învinuire a lui Sergiu Cujba în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod Penal, la 15 decembrie 2018 acestuia i-a fost înaintată învinuirea în aceea că, fiind în stare de ebrietate alcoolică, la data de 15 octombrie 2018, în jurul orelor 18:00, aflându-se pe str. Dorohoi, or. Drochia, manifestând un comportament violent față de membrul familiei, a lovit-o o dată cu pumnul în regiunea capului și cu un lanț din fier cu lacăt la picior pe fosta soție cu care se află în divorț, Ina Rudeacov, cauzându-i XXXXX (f.d. 127-129).

Potrivit raportului de constatare emis de Centrul de medicină legală din 18 octombrie 2018, s-a concluzionat că în timpul examinării medico-legale la cet. Ina Rudeacov s-au depistat XXXXX (f.d. 125).

Mai mult, conform informației eliberate de Instituția medico-sanitară publică Spitalul raional Drochia „Nicolae Testemițeanu” s-a indicat că cet. Sergiu Cujba la data de 15 octombrie 2018 a fost transportat de serviciul Asistență Medicală Urgentă în IMSP Spitalul raional Drochia secția UPU, cu diagnosticul prezumtiv: XXXXX (f.d. 143)

Conform informației eliberate de către Instituția medico-sanitară publică Spitalul de psihiatrie Bălți din 28 mai 2019, Sergiu Cujba a beneficiat de tratament în condiții de staționar în IMSP Spitalul de Psihiatrie Bălți în perioada 28 septembrie 2017 - 12 octombrie 2017. A fost internat primar, XXXXX (f.d. 160)

În corespundere cu art. 118 alin. (1) al Codului de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar conform art. 130 al aceleiași legi, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Conform prevederile art. 67 al Codului familiei, părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă: a) se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere; b) refuză să ia copilul din maternitate sau

dintr-o altă instituție curativă, educativă, dintr-o instituție de asistență socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părintești; d) se comportă cu cruzime față de copil, aplicând violență fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influențează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; g) au săvârșit infracțiuni premeditate contra vieții și sănătății copiilor sau a soțului; h) precum și în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

Conform art. 68, alin. (1)-(2) Codul familiei, decăderea din drepturile părintești are loc numai pe cale judecătorească. Acțiunea privind decăderea din drepturile părintești poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/ teritorială.

În cadrul examinării prezentei cauze, reclamanta a invocat ca temei de decădere a lui Sergiu Cujba din drepturile părintești în privința copilului minor, eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de plata pensiei de întreținere adică cel prevăzut de art. 67 lit. a) al Codului familiei, inclusiv și comportamentul agresiv al acestuia față de fosta soție, adică art. 67 lit. h) Codul familiei.

Pe cale de consecință, reținând cele supra relatate în coroborare cu normele materiale precitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, nu a constatat dezinteresul lui Sergiu Cujba pentru creșterea și dezvoltarea copilului său și nici eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești prin plata pensiei de întreținere, iar ca urmare consideră că la examinarea cauzei instanța de apel a apreciat în mod arbitrat probele prezentate de părți, reținând în mod tendențios doar afirmațiile reclamantei/ apelante.

De altfel, Colegiul învederează că criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului, instanțele urmând a soluționa cauzele civile privind decăderea din drepturile părintești prin prisma principiului enunțat, având în vedere că soluționarea cauzei în strictă conformitate cu normele legale și în termen rezonabil constituie în sine o garanție de protecție a interesului superior al copilului, cât și a familiei.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanță fundamentală (cauza Johansen împotriva Norvegiei, hotărârea din 07.08.1996, Culegerea 1996-III, paragraful 64), interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial și că doar un compartiment deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părintești în interesul superior al copilului (cauza Gnahore împotriva Franței, nr.40.03/98, paragraful 59, CEDO 2000-IX și Johansen citată anterior, paragraful 78).

Totodată, CEDO subliniază totuși că acest interes prezintă un dublu aspect (cauza Gnahore, menționată mai sus, paragraful 59): pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia, cu excepția cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (cauza Maumousseau și Washington împotriva Franței, nr.39.388/05, paragraful 67).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că măsurile ce implică decăderea din drepturile părintești ar trebui să fie aplicate numai în circumstanțe

excepționale și pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă, care se referă la interesele copilului.

Pentru identificarea interesului superior al copiilor, într-un caz particular, trebuie să se țină cont de două aspecte: în primul rând, este în interesul suprem al copilului, ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepția cazurilor, în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită; și, în al doilea rând, este în interesul superior al copilului, ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur și liniștit.

Colegiul învederează că eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești include acțiunile sau inacțiunile sistematice ale părinților care pun în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, primejduiesc învățătura și instruirea copilului.

Pentru decăderea din drepturile părintești pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreținere este necesară existența unor probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele (părinții) se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere, pe când în speță conform certificatului eliberat la 31 iulie 2019 de executorul judecătoresc restanța lui Sergiu Cujba la plata pensiei de întreținere a copilului minor a constituit 7 200 de lei, ceea ce denotă că recurentul achită periodic pensia de întreținere a copilului minor și nu se eschivează cu rea-credință de la plata acesteia.

Totodată, în speță se impune a menționa că decăderea din drepturile părintești nu scutește pe părinte (părinți) de îndatorirea de a acorda întreținere copilului, astfel, ținându-se cont de rolul activ al judecătorului, de interesul superior al copilului, instanțele de judecată vor explica persoanelor arătate în art. 68 alin. (2) Codul familiei, care dispun de dreptul de a porni un proces privind decăderea din drepturile părintești, dreptul lor de a solicita și încasarea pensiei de întreținere, dacă această solicitare nu a fost înaintată concomitent cu acțiunea de decădere din drepturile părintești și pensia de întreținere nu a fost încasată anterior.

Îndatorirea de a acorda întreținere se justifică în ideea că o asemenea obligație poate exista în temeiul raporturilor de rudenie dintre părintele decăzut din drepturile părintești și copilul său minor, care rămân neschimbate și după încetarea ocrotirii părintești, întrucât minorul are nevoie și în continuare de îndeplinirea acestei obligații a cărei executare nu produce și nu are nici un drept corelativ (reciproc) față de copil. Aceasta rezultă și din prevederile art. 111 Codul familiei, care stabilesc expres cazurile de încetare a obligației de întreținere, iar decăderea din drepturile părintești a părintelui nu este inclusă ca temei de încetare a obligației de întreținere.

În conformitate cu prevederile art. 238 alin. (2) al Codului de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii.

completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii.

Art. 239-240 al aceleiași legi prevăd că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. La

deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Colegiul lărgit constată că temeiurile cu care reclamanta-intimată s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune nu au fost dovedite, iar ca urmare nu și-au găsit confirmare.

Or, din materialele cauzei rezultă cert faptul că, deși, Sergiu Cujba înregistrează restanțe la plata pensiei de întreținere, acesta participă atât moral cât și material la creșterea și educarea copilului său, astfel nu se poate constata eschivarea lui de obligația pecuniară.

În consecință, Colegiul lărgit atestă faptul că prim instanța de fond just a conchis netemeinicia acțiunii înaintate de Ina Rudeacov, or dânsa și-a întemeiat hotărârea privind decăderea lui Sergiu Cujba pe motiv de eschivare de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere și comportamentului agresiv față de fosta soție, în lipsa unor probe în sensul enunțat, fapt ce este în discordanță cu circumstanțele de fapt stabilite și contravine grav normelor legale aplicabile speței.

Colegiul lărgit acceptă că comportamentul lui Sergiu Cujba în raport cu copilul său nu reprezintă relațiile model între tată și copil, fapt care nu a fost negat nici de recurentul-pârât, însă neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părintești trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților conduce la decăderea din drepturile părintești, or comportamentul lui Sergiu Cujba nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decăderea a acestuia din drepturile de tată.

Apreciind explicațiile participanților la proces făcute în ședințele de judecată în instanțele inferioare, cât și a autorității tutelare prin prisma principiului asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului, având în vedere prezența dublului aspect, Colegiul lărgit conchide că prezența lui Sergiu Cujba în viața fiicei sale și participarea acestuia la educarea ei, sunt în interesul copilului XXXXX.

În consecința celor expuse, instanța de recurs reiterează că decăderea din drepturile părintești este o sancțiune foarte drastică, astfel încât ea trebuie aplicată față de părinți numai după ce se va constata că alte măsuri luate față de părinți ce nu-și îndeplinesc obligațiile părintești, precum cele prevăzute de art. 74 al Codului familiei, nu au dat nici un efect.

Astfel, în situația când Sergiu Cujba participă financiar în viața copilului, efectuează vizite acestuia, se interesează de starea lui morală și fizică, nu face abuz de drepturile sale părintești, nu a fost niciodată preîntâmpinat sau amendat contravențional, pedepsit penal pentru comportamentul său față de copil, o hotărâre de decădere, chiar dacă se întrevăd unele abateri de la exercitarea drepturilor părintești, nu este legitimă.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia din 03 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți și de a menține hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. f) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Sergiu Cujba.

Se casează integral decizia din 03 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ina Rudeacov împotriva lui Sergiu Cujba, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat